

Primjena statina u bolesnika s dijabetesom tipa 2

S prof. dr. Johnom Betteridgeom razgovarala je Lea Rukavina, dr. med.

Prof. dr. sc. John Betteridge dopredsjednik izvršnog odbora CARDs studije (Collaborate Atorvastatin Diabetes Study) o djelovanju statina na LDL kolesterol u bolesnika s dijabetesom tipa 2, predstavio je na V. hrvatskom kongresu o aterosklerozi najnovije spoznaje o potrebi reguliranja LDL kolesterol u bolesnika s dijabetesom. S obzirom da je dislipidemija najčešći uzrok mortaliteta i morbiditeta u tih bolesnika, rezultati istraživanja utjecali su na promjenu smjernica Američkog udruženja za dijabetes

Prof. dr. sc. John Betteridge, profesor endokrinologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Londonu, jedan je od osnivača British Hyperlipidaemia Association i predsjednik Council on Lipids in Clinical Medicine pri Royal Society of Medicine. Glavni klinički interesi profesora Betteridgea vezani su za bolesnike s premećajima lipida i patogenezu ateroskleroze, te je sudjelovao i u stvaranju smjernica za liječenje hiperlipidemije. Prof. Betteridge je i dopredsjednik izvršnog odbora studije o djelovanju statina na LDL kolesterol u bolesnika s dijabetesom tipa 2, tzv. CARDs studije (Collaborate Atorvastatin Diabetes Study).

MEDIX Zašto ste u predavanju, kao važan čimbenik razvoja ateroskleroze u bolesnika s dijabetesom, istaknuli baš dislipidemiju?

PROF. BETTERIDGE Dijabetička dislipidemija je poremećaj karakteriziran umjerenom hipertrigliceridemijom, niskim HDL kolesterolom te posebno malim i gustim, a time i vrlo aterogenim LDL česticama. Ona je glavni rizični čimbenik za kardiovaskularne bolesti, te vodeći uzrok smrtnosti u bolesnika s dijabetesom, a istaknuo sam ju jer se na nju može relativno lako utjecati. Godinama smo se u liječenju bolesnika s dijabetesom fokusirali na reguliranje razine glukoze u krvi, istovremeno zanemarujući hipertenziju i posebice dislipidemiju. Danas jednostavnim i učinkovitim liječenjem dislipidemije dijetom, promjenom životnih navika i lijekovima postižemo značajne rezultate u bolesnika sa šećernom bolešću. Dok za snižavanje krvnog tlaka koristimo dva ili tri lijeka, za reguliranje kolesterol-a nam je dovoljna djetotvorna prava doza statina, čime se značajno smanjuje rizik nastanka infarkta srca i moždanog udara.

MEDIX Koja se skupina statina pokazala najdjelotvornijom?

PROF. BETTERIDGE Kada se traži lijek izbora, potrebno je proučiti kontrolirana istraži-

vanja. Naša CARDs studija s atorvastatinom je bila prva takva studija provedena specifično u bolesnika s dijabetesom tipa 2, bez simptomatske vaskularne bolesti, ali s barem jednim drugim rizičnim čimbenikom. Ostale studije su uključivale i dijabetičare, ali to nije bila ciljna populacija. Rezultati studije pokazali su odličan odgovor u bolesnika već na najnižoj dozi, 10 mg atorvastatina. U aktivno liječenoj skupini LDL kolesterol reduciran je za 40%, broj velikih vaskularnih komplikacija se smanjio za 37%, a stopa moždanog udara za čak 48%. Sadašnje spoznaje ukazuju da za uspješno liječenje bolesti srca treba primijeniti visoke doze statina. Istraživanja rađena s 80 mg atorvastatina pokazala su još bolje rezultate, jer se time još više snižava kolesterol.

MEDIX CARDs studija je potaknula neke važne zaključke.

PROF. BETTERIDGE Najvažniji zaključak jest da u relativno kratkom vremenu možemo ostvariti veliki utjecaj na smanjenje učestalosti ne samo infarkta srca, već i moždanog udara. Studija je trajala kraće od 4 godine, a već u prvih 18 mjeseci mogao se primijetiti značajan učinak. Uz značajno sniženje razine LDL-a, smanjile su se i razine triglicerida i apolipoproteina B. Zanimljivo je da je primijećen blag, ali znakovit pad arterijskog tlaka u bolesnika pod terapijom. Osim kliničkog ishoda djelovanja statina, studija će analizom DNA uzoraka i pohranjenih uzoraka plazme bolesnika tek pokazati i različite patofiziološke načine njihovog djelovanja. Posebno će biti interesantno ustanoviti njihovo djelovanje na upalne biljege i pojedine vrste lipida.

MEDIX Koliko agresivni trebamo biti pri snižavanju LDL kolesterol-a?

PROF. BETTERIDGE Nove ciljne vrijednosti za bolesnike s dijabetesom i bolestima srca preporučene od Američkog nacionalnog programa edukacije o kolesterolu su za LDL kolesterol ispod 1,8 mmol/L. To je mnogo niže

od prethodnih vrijednosti. Britanske smjernice pak govore da bi pri snižavanju LDL-a trebali postići vrijednosti niže od 2 mmol/L.

MEDIX Postoje li bolesnici s dijabetesom koji ipak ne trebaju dobivati statine?

PROF. BETTERIDGE Bolesnici s dijabetesom su općenito u visokom riziku razvoja kardiovaskularnih bolesti, pa savjetujemo da svi dijabetičari primaju terapiju statinima. Istraživanja su pokazala da statini, u našem slučaju atorvastatin od 10 mg, pokazuju isti pozitivan učinak u loše reguliranih dijabetičara kao i u onih dobro reguliranih. Učinak je neovisan o razini glukoze u krvi, krvnom tlaku, pušenju i ostalim parametrima.

U Velikoj Britaniji dijabetolozi povećavaju propisivanje statina u bolesnika s dijabetesom. Činjenica je da je naše istraživanje djelomično financirano i od udruženja bolesnika s dijabetesom, a rezultati objavljeni u njihovom časopisu pomažu u informiranju bolesnika.

MEDIX Očekujemo li neke nove informacije u skrijoj budućnosti?

PROF. BETTERIDGE Potkraj ove godine imati ćemo više informacija o teoriji "što niže, to bolje", vezanoj za donje granice do kojih treba sniziti LDL. Na kongresu Američkog kardiološkog društva, koji će se održati u studenom ove godine, bit će izneseni rezultati studije o upotrebi fibrata u terapiji bolesnika s dijabetesom. Fibrati djeluju na snižavanje triglicerida i LDL-a, a povećavaju razinu HDL-a, te će se u slučaju pozitivnih rezultata studije sve više i više primjenjivati u kombiniranom liječenju sa statinima. U budućnosti će se više pažnje posvećivati i ostalim lijekovima koji povećavaju zaštitni HDL kolesterol. Jedan od njih je i torcetrapin, lijek koji podiže razinu HDL-a za 50%. Točno djelovanje torcetrapina se istražuje velikim kliničkim istraživanjem na 13.000 bolesnika, ali na rezultate ćemo ipak morati pričekati još koju godinu. ■